

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
NILS WAHL IŠVADA,
pateikta 2017 m. birželio 29 d.¹

Byla C-383/16

Vion Livestock B.V.
prieš
Staatssecretaris van Economische Zaken

(College van Beroep voor het Bedrijfsleven (Administracinis apeliacinis komercinių bylų teismas, Nyderlandai) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Žemės ūkis – Reglamentas (EB) Nr. 1/2005 – Vežamų gyvūnų apsauga – 5 straipsnio 4 dalis ir 8 straipsnio 2 dalis – II priedas – Ilgos kelionės tarp valstybių narių ir tarp valstybių narių ir trečiųjų šalių – Kelionės žurnalas – Vežimas, iš dalies vykdomas už Europos Sąjungos teritorijos ribų – Reglamentas (ES) Nr. 817/2010 – Eksporto grąžinamosios išmokos“

1. Kaip yra nurodęs George Orwell, visi gyvūnai yra lygūs, tačiau ar Europos Sąjungoje vežami gyvūnai yra lygesni už kitus?
2. Tai yra vienas iš būdų aiškinti klausimus, iškeltus šiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą, pateiktame *College van Beroep voor het Bedrijfsleven* (Administracinis apeliacinis komercinių bylų teismas, Nyderlandai).
3. Kad ir kaip būtų, yra gerai žinoma, kad grąžinamųjų išmokų mokėjimas už gyvus gyvūnus priklauso nuo to, ar laikomasi ES taisyklių dėl gyvūnų gerovės juos transportuojant. Ieškinys pagrindinėje byloje susijęs su sprendimu, kuriuo nurodyta grąžinti eksporto grąžinamąsias išmokas, skirtas pagal Reglamentą (ES) Nr. 817/2010², dėl to, kad nebuvo laikomasi Reglamento (EB) Nr. 1/2005³ išvežus galvijų siuntą iš ES teritorijos⁴, teisėtumu.
4. Teisiškai ši byla gali būti kitas žingsnis po Teisingumo Teismo sprendimo *Zuchtvieh-Export*⁵ dėl tuomečio Reglamento Nr. 1/2005 taikytinumo *ratione loci* transportavimo maršruto etapui trečiojoje šalyje. Tačiau, kitaip nei minėta byla, ši byla susijusi su eksporto grąžinamosiomis išmokomis. Taigi kyla klausimas ne tiek dėl to, ar transportuojant taikomos ES taisyklės dėl gyvūnų gerovės, o dėl to, ko Sąjunga gali reikalauti iš gyvūnų eksportuotojų mainais už jų finansinę paramą „namuose“, Sąjungoje, ir „užsienyje“, trečiojoje šalyje.

1 Originalo kalba: anglų.

2 2010 m. rugsėjo 16 d. Komisijos reglamentas, nustatantis išsamias taisykles, laikantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 1234/2007 dėl reikalavimų skiriant eksporto grąžinamąsias išmokas, susijusias su gyvūnų gerove juos transportuojant (OL L 245, 2010, p. 16).

3 2004 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas dėl gyvūnų apsaugos juos vežant ir atliekant susijusias operacijas ir iš dalies keičiantis [d]irektyvas 64/432/EEB ir 93/119/EB ir Reglamentą (EB) Nr. 1255/97 (OL L 3, 2005, p. 1).

4 Reikėtų paminėti, kad Komisija taip pat kelia klausimą, ar reikalavimų nevykdymo situacija susiklostė prieš siuntai paliekant ES teritoriją.

5 2015 m. balandžio 23 d. Sprendimas *Zuchtvieh-Export*, C-424/13, EU:C:2015:259 (toliau – Sprendimas *Zuchtvieh-Export*).

5. Toliau paaiškinsiu, kodėl, nepaisant to, kiek pats Reglamentas Nr. 1/2005 gali būti plečiamas geografiniu požiūriu, kiek tai susiję su prašymais skirti gyvų galvijų eksporto grąžinamąsias išmokas pagal Reglamentą Nr. 817/2010, neabejotina, kad iš Reglamento Nr. 1/2005 kylantys reikalavimai taikomi iki pirmojo iškrovimo vietos galutinės paskirties trečiojoje šalyje.

I. Teisinis pagrindas

A. Reglamentas Nr. 1/2005

6. Pagal Reglamento Nr. 1/2005 1 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalį „šis reglamentas taikomas gyvų stuburinių gyvūnų vežimui [Sąjungoje], taip pat ir į [Sąjungos] muitų teritoriją įvežamų arba iš jos išvežamų siuntų konkreitiems tikrinimams, kuriuos atlieka pareigūnai“.

7. Reglamento Nr. 1/2005 5 straipsnio „Numatomi įsipareigojimai vežant gyvūnus“ 4 dalyje numatyta:

„Veždami naminius arklinių šeimos gyvūnus, išskyrus registruotus naminius arklinių šeimos gyvūnus, ir naminius galvijus, avis, ožkas ir kiaules [toliau – atitinkami gyvūnai, išskyrus registruotus arklinių šeimos gyvūnus] tolimais nuotoliais⁶ tarp valstybių narių bei trečiosiose šalyse, vežėjai⁷ ir organizatoriai⁸ privalo laikytis II priede nurodytų kelionės žurnalo nuostatų.“

8. Reglamento Nr. 1/2005 8 straipsnio „Laikytojai“ 2 dalyje nurodyta:

„Laikytojai⁹ patikrina visus gyvūnus atvykimo arba paskirties vietoje ir nustato, ar gyvūnai buvo ar yra vežami tolimais atstumais tarp valstybių narių bei trečiosiose šalyse. Jei [atitinkami gyvūnai, išskyrus registruotus arklinių šeimos gyvūnus] keliauja ilgai, laikytojai privalo laikytis II priedo nuostatų, taikomų kelionės žurnalui.

9. Reglamento Nr. 1/2005 14 straipsnio „Tikrinimai ir kitos su kelionės žurnalu susijusios priemonės, kurių imasi kompetentinga institucija prieš ilgą kelionę“ 1 dalyje nurodyta:

„Tais atvejais, kai ilgų kelionių tarp valstybių narių bei trečiosiose šalyse [ir į trečiąsias šalis bei iš jų] metu vežami [atitinkami gyvūnai], išvykimo vietos kompetentinga institucija privalo:

- a) atlikti atitinkamus tikrinimus, norėdama įsitikinti, kad:
 - i) kelionės žurnale nurodyti vežėjai turi atitinkamas galiojančius vežėjo leidimus, ilgoms kelionėms naudojamų transporto priemonių galiojančius patvirtinimo pažymėjimus ir galiojančius vairuotojų bei palydovų kompetencijos pažymėjimus;
 - ii) organizatoriaus pateiktas kelionės žurnalas atitinka tikrovę ir šio reglamento nuostatas;
- b) jei a punkte minimo tikrinimo rezultatai yra nepatenkinami, pareikalauti, kad organizatorius pakeistų planuojamą ilgą kelionę, kad ji atitiktų šio reglamento nuostatas;

6 Pagal Reglamento Nr. 1/2005 2 straipsnį („Apibrėžimai“) „ilga kelionė“ – tai kelionė, trunkanti ilgiau kaip 8 valandas nuo tada, kai pajudėjo pirmasis siuntos gyvūnas.

7 Pagal Reglamento Nr. 1/2005 2 straipsnį „vežėjas“ – tai fizinis arba juridinis asmuo, vežantis gyvūnus savo sąskaita arba trečiosios šalies pavedimu.

8 Pagal Reglamento Nr. 1/2005 2 straipsnį „organizatorius“ – tai: i) vežėjas, kuris kelionės atkarpai sudarė subrangos sutartį mažiausiai dar su vienu vežėju; arba ii) fizinis arba juridinis asmuo, kuris kelionei sudarė sutartį su daugiau negu su vienu vežėju; arba iii) asmuo, pasirašęs kelionės žurnalo 1 skirsnį, kaip nurodyta II priede.

9 Pagal Reglamento Nr. 1/2005 2 straipsnį „gyvūnų laikytojas“ – tai bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, išskyrus vežėją, kuris nuolat ar laikinai atsako už gyvūnų priežiūrą arba juos prižiūri.

- c) jei a punkte minimos patikros rezultatai yra patenkinami, kompetentinga institucija užantspauduoja kelionės žurnalą;

<...>“

10. Reglamento Nr. 1/2005 21 straipsnis „Patikrinimai išvežimo punktuose ir pasienio kontrolės postuose“ suformuluotas taip:

„1. <...> kai gyvūnai perduodami vežti išvežimo punktuose¹⁰ ar pasienio kontrolės postuose, valstybių narių įgaliojėji veterinarijos gydytojai¹¹ tikrina, ar vežami gyvūnai atitinka šio reglamento reikalavimus [ar gyvūnai vežami laikantis šio reglamento nuostatų] ir ypač ar:

- a) vežėjai pateikė galiojančio leidimo kopiją <...>;
b) [atitinkamus gyvūnus] vežančių kelių transporto priemonių vairuotojai ir palydovai pateikė galiojančią kompetencijos pažymėjimą <...>;
c) gyvūnai gali tęsti kelionę;

<...>

- e) eksporto atveju vežėjai pateikė įrodymų, kad kelionė iš išvykimo vietos į pirmojo iškrovimo vietą galutinės paskirties šalyje atitinka [Europos konvenciją dėl gyvūnų apsaugos tarptautinio vežimo metu, pasirašytą 2003 m. lapkričio 6 d. Kišiniove¹², taikomą atitinkamoje trečiojoje šalyje;
f) [atitinkami gyvūnai] buvo ar turi būti vežami labai tolimais atstumais.

2. Jei [atitinkami gyvūnai] vežami tolimais atstumais, išvežimo punktų ir pasienio kontrolės postų įgaliojėji veterinarijos gydytojai turi atlikti ir užregistruoti II priede 3 skirsnyje kelionės žurnale [II priede nurodyto kelionės žurnalo 3 skirsnyje] „Paskirties vieta“ nurodytus patikrinimus. Įrašus apie tokius patikrinimus ir 1 dalyje nurodytą patikrinimą kompetentinga institucija saugo mažiausiai trejus metus nuo patikrinimų dienos <...>.

3. Kompetentingai institucijai nusprendus, kad gyvūnai negali tęsti kelionės, būtina juos iškrauti, pagirdyti, pašerti ir leisti jiems pailsėti.“

11. Pagal Reglamento Nr. 1/2005 25 straipsnį („Sankcijos“) „valstybės narės nustato taisykles, pagal kurias, pažeidus šio reglamento nuostatas, taikomos sankcijos ir ima[ma]si visų priemonių, reikalingų jų vykdymui užtikrinti. Numatomos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios“.

12. Reglamento Nr. 1/2005 II priede („Kelionės žurnalas“) numatyta:

„1. Ilgą kelionę planuojantis asmuo parengia, antspaudoja ir pasirašo visus kelionės žurnalo puslapius pagal šio priedo nuostatas.

<...>

10 Pagal Reglamento Nr. 1/2005 2 straipsnį „išvežimo punktas“ – tai pasienio kontrolės postas arba kitokia valstybės narės nustatyta vieta, pro kurią išvežami gyvūnai iš [Sąjungos] muitų teritorijos.

11 Pagal Reglamento Nr. 1/2005 2 straipsnį „įgaliojėji veterinarijos gydytojas“ – veterinarijos gydytojas, kurį paskyrė valstybės narės kompetentingoji institucija.

12 Taip pat žr. 2004 m. birželio 21 d. Tarybos sprendimą 2004/544/EB dėl Europos konvencijos dėl gyvūnų apsaugos tarptautinio vežimo metu pasirašymo (OL L 241, 2004, p. 21).

3. Organizatorius privalo:

<...>

- e) užtikrinti, kad kelionės žurnalas vežamas kartu su gyvūnais iki paskirties vietos arba eksportuojant gyvūnus į trečiąją šalį, bent iki išvykimo punkto.

<...>

7. Jei gyvūnai eksportuojami į trečiąją šalį, vežėjai išvykimo punkte atiduoda kelionės žurnalą įgaliotajam veterinarijos gydytojui.

Tuo atveju, kai eksportuojami gyvi galvijai gaunant grąžinamąsias išmokas, pildyti 3 skirsnį neprivaloma, jei pagal žemės ūkio teisės aktus reikalaujama pateikti ataskaitą.

8. 3 kelionės žurnalo skirsnyje nurodytas vežėjas privalo saugoti:

- a) užpildyto kelionės žurnalo kopiją;

<...>

Dokumentai, nurodyti a ir b punktuose, per mėnesį nuo jų užpildymo pateikiami vežėjo leidimą išdavusiai kompetentingai institucijai ir išvykimo vietos kompetentingai institucijai, šiai pareikalavus, o vežėjas saugo šiuos dokumentus ne trumpiau kaip trejus metus nuo patikrinimo dienos.

Ne vėliau kaip per mėnesį nuo kelionės pabaigos a punkte minimi dokumentai grąžinami išvykimo vietos kompetentingai institucijai <...>.“

13. Reglamento Nr. 1/2005 II priedo priedėlių sudaro įvairūs skirsniai, kiekviename iš jų pateikta standartinė forma. Visų pirma 3 skirsnyje yra forma, pavadinta „Paskirties vieta“. Šios formos 4 punkte nurodyti „patikrinimai, kuriuos atlieka“ paskirties vietos gyvūnų laikytojas / įgaliotasis veterinarijos gydytojas. Vienas iš šių patikrinimų – 4.5 punktas – yra susijęs su „kelionės žurnalo įrašais ir kelionės laiko apribojimais“. Be to, 4 skirsnyje pateikta vežėjo deklaracijos forma, kurią kelionės metu turi pildyti vairuotojas. Šioje deklaracijoje, kiek tai susiję su faktiniu maršrutu (poilsis, perkrovimas arba išvykimo punktai), turi būti nurodytos įvairios vietos ir adresai; atvykimo ir išvykimo data ir laikas, stovėjimo trukmė ir priežastys, skirtumo tarp faktinio ir siūlyto maršrutų priežastys ir kitos pastabos; taip pat gyvūnų sužalojimo ir (arba) mirties atvejų kelionės metu skaičius ir priežastis. Deklaraciją turi pasirašyti vairuotojas (-ai) ir vežėjas.

B. Reglamentas Nr. 817/2010

14. Reglamento Nr. 817/2010 1 straipsnyje „Taikymo sritis“ nurodyta:

„Eksporto grąžinamosios išmokos už gyvus galvijus <...> skiriamos, jeigu transportuojant gyvūnus į pirmojo iškrovimo galutinės paskirties trečiojoje šalyje vietą laikomasi Reglamento Nr. 1/2005 3–9 straipsnių, tame reglamente nurodytų priedų nuostatų ir paties Reglamento Nr. 817/2010.

<...>.“

15. Reglamento Nr. 817/2010 2 straipsnio „Patikrinimai [Sąjungos] maitų teritorijoje“ 2 dalyje nurodyta:

„Išvežimo punkte oficialiai paskirtas veterinarijos gydytojas <...> dėl tų galvijų, už kuriuos priimama eksporto deklaracija, patikrina, ar:

a) buvo laikomasi [Reglamentu Nr. 1/2005] nustatytų reikalavimų nuo išsiuntimo vietos <...> iki išvežimo punkto;

ir

b) transporto sąlygos likusiai kelionės daliai atitinka [Reglamentą Nr. 1/2005] ir, kad buvo imtasi reikalingų priemonių užtikrinti jo laikymąsi iki pirmojo iškrovimo galutinės paskirties trečiojoje šalyje vietos.

Patikrinimus atlikęs oficialiai paskirtas veterinarijos gydytojas parengia ataskaitą laikydamasis šio reglamento I priede nurodyto modelio ir pažymėdamas, ar laikantis pirmosios pastraipos atliktų patikrinimų rezultatai yra patenkinami, ar nepatenkinami.

Už išvežimo punktą atsakinga veterinarijos institucija saugo tą ataskaitą mažiausiai trejus metus. Ataskaitos kopija siunčiama mokėjimo agentūrai.“

16. Reglamento Nr. 817/2010 3 straipsnyje „Patikrinimai trečiosiose šalyse“ numatyta:

„1. Išvažiavus iš [Sąjungos] maitų teritorijos, eksportuotojas užtikrina, kad galvijai būtų patikrinti:

a) bet kokioje vietoje, kur keičiamos transporto priemonės, išskyrus atvejus, kai toks pakeitimas yra neplanuotas ir atliekamas ypatingomis ir nenumatytomis aplinkybėmis;

b) pirmojo iškrovimo galutinės paskirties trečiojoje šalyje vietoje.

2. Tarptautinė kontrolės ir priežiūros agentūra, valstybės narės šiam tikslui patvirtinta ir kontroliuojama <...>, arba oficiali valstybės narės agentūra yra atsakinga už patikrinimų atlikimą, kaip numatyta 1 dalyje.

<...>

Kiekvieno laikantis 1 dalies atlikto patikrinimo ataskaitą pagal šio reglamento III ir IV prieduose nustatytus pavyzdžius parengia patikrinimą atlikęs veterinarijos gydytojas.“

17. Reglamento Nr. 817/2010 4 straipsnyje „Eksporto grąžinamųjų išmokų mokėjimo tvarka“ numatyta:

„1. Jeigu eksporto deklaracija yra priimama, eksportuotojas pateikia valstybės narės kompetentingai institucijai visą reikalingą informaciją apie kelionę vėliausiai iki tada, kai yra pateikiama eksporto deklaracija. <...>

2. <...> parengtas paraiškas eksporto grąžinamosioms išmokoms gauti <...> privalo papildyti:

a) tinkamai užpildytas šio reglamento 2 straipsnio 3 dalyje nurodytas dokumentas;

ir

b) tinkamai užpildytas šio reglamento 2 straipsnio 3 dalyje nurodytas dokumentas.

3. Jeigu 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų patikrinimų atlikti nepavyksta dėl aplinkybių, kurių eksportuotojas kontroliuoti negali, kompetentinga institucija pagrįstu eksportuotojo pageidavimu gali priimti kitus dokumentus, kurie patenkinamai įrodo, kad buvo laikytasi [Reglamento Nr. 1/2005].“

18. Reglamento Nr. 817/2010 5 straipsnio „Eksporto grąžinamųjų išmokų neišmokėjimas“ 1 dalyje nurodyta:

„Visa eksporto grąžinamosios išmokos suma už galviją, apskaičiuota pagal antrą pastraipą, neskiriama už:

<...>

c) galvijus, kurių atžvilgiu, remdamasi 4 straipsnio 2 dalyje nurodytais dokumentais ir (arba) visais kitais jai pateiktais elementais dėl šio reglamento nuostatų laikymosi, kompetentinga valdžios institucija mano, kad nesilaikyta Reglamento [Nr. 1/2005] 3–9 straipsnių bei tame reglamente nurodytų priedų.

<...>.“

19. Reglamento Nr. 817/2010 7 straipsnyje „Permokėtų sumų atgavimas“ nurodyta, kad „jeigu išmokėjus grąžinamąją išmoką nustatoma, kad [Reglamento Nr. 1/2005] buvo nesilaikyta, atitinkama išmokos suma <...> laikoma išmokėta nepagrįstai ir yra išieškoma <...>“.

20. Reglamento Nr. 817/2010 IV priede pateikta pavyzdinė patikrinimų ataskaita pirmojo iškrovimo galutinės paskirties trečiojoje šalyje vietoje. Vienas iš langelių, kuriame žymimi „atlikti patikrinimai“, yra susijęs su „Maršruto plano įrašais“.

II. Faktinės aplinkybės, procesas ir pateikti klausimai

21. *Vion Livestock* (toliau – *Vion*), Nyderlanduose įsteigta gyvūnų galvijų eksporto įmonė, 2010 m. rugsėjo 9 d. deklaravo 36 galvijus eksportui į paskirties vietą Libane. *Staatssecretaris van Economische Zaken* (ekonomikos reikalų valstybės sekretorius, Nyderlandai; toliau – valstybės sekretorius) išmokėjo *Vion* grąžinamąsias išmokas už šiuos galvijus.

22. Tą pačią dieną šie gyvūnai buvo išgabenti iš Vurdeno (Nyderlandai) į Beirutą (Libanas). 2010 m. rugsėjo 10 d. gyvūnai atvyko į Koperį (Slovėnija) 10.15 val., kur buvo iškrauti iš sunkvežimio, pakrauti į laivą galvijams transportuoti MV „Heidi H“ ir išplukdyti iš ES teritorijos. 2010 m. rugsėjo 21 d. gyvūnai atvyko į iškrovimo vietą (Beirutą), kur 2010 m. rugsėjo 22 d. buvo iškrauti.

23. Nors kelionės žurnalo 1 skirsnyje „Planavimas“ Beirutas nurodytas kaip paskirties vieta, 3 skirsnyje („Paskirties vieta“) nurodyta, kad Koperis ir Slovėnija atitinkamai yra paskirties vieta ir paskirties valstybė narė. Kelionės žurnalo 4 skirsnyje („Vežėjo deklaracija“) Koperis taip pat nurodytas kaip paskirties vieta. Kelionės žurnalo 4 skirsnis buvo pildomas tik iki Koperio, bet ne iki Beirutą, be to, kelionės žurnale nėra jokios informacijos apie gyvūnų išvykimą iš Koperio, atvykimą į Beirutą ir iškrovimą jame. Taip pat kelionės žurnalo 1 skirsnyje nurodyta, kad gyvūnai turėjo atvykti į Beirutą 2010 m. rugsėjo 16 d.

24. 2010 m. spalio 12 d. *Control Union Nederland*, bendrovė, kurios specializacija – nepriklausomų patikrinimų paslaugos, pareiškė, kad *Vion* nurodymu patikrino laive gabenamus gyvūnus iškrovimo vietoje ir kad nepriklausomas veterinarijos gydytojas atliko veterinarinį patikrinimą. Jos pareiškime nurodyta, kad Beirutas buvo iškrovimo vieta, kad 2010 m. rugsėjo 22 d. nurodyta kaip iškrovimo ir patikrinimo diena ir kad laikytasi Reglamento Nr. 1/2005 nuostatų. Prie paaiškinimo pridėta veterinarijos gydytojo Beirute pasirašyta ataskaita dėl patikrinimo, atlikto pirmoje iškrovimo vietoje galutinės paskirties trečiojoje šalyje, pagal Reglamento Nr. 817/2010 3 straipsnio 2 dalį.

25. Ataskaitoje buvo nurodyta, kad galutinė paskirties vieta yra Beirutas, o maršruto planas atitinka Reglamento Nr. 1/2005 ir Reglamento Nr. 817/2010 nuostatas. Veterinarijos gydytojas patvirtino, kad atlikti reikalingi patikrinimai pagal Reglamento Nr. 817/2010 3 straipsnio 2 dalį ir kad jų rezultatas buvo patenkinamas. Ataskaitoje taip pat buvo pateiktos tokios pastabos: „gyvūnai atvyko į paskirties iškrovimo vietą 2010 m. rugsėjo 21 d. ir man dalyvaujant bei kontroliuojant iškrauti 2010 m. rugsėjo 22 d. nuo 11.15 val. iki 13.30 val. Nustatyta, kad daugiau kaip 139 galvijų bendra padėtis ir bendra būklė yra gera“¹³.

26. 2014 m. vasario 4 d. sprendimu valstybės sekretorius įpareigojo *Vion* grąžinti 5 292,92 EUR grąžinamųjų išmokų, 10 % padidinimą ir palūkanas, sudariusias 577,40 EUR. 2014 m. birželio 18 d. sprendimu valstybės sekretorius pripažino *Vion* prieštaravimą dėl 2014 m. vasario 4 d. sprendimo nepagrįstu. *Vion* pareiškė ieškinį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme dėl antrojo sprendimo teisminės peržiūros.

27. Pagrindinės bylos šalys nesutaria dėl to, ar *Vion* privalėjo pildyti kelionės žurnalą iki pat gyvūnų iškrovimo Beirute. Nors, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nuomone, tokia pareiga, kurią nurodo valstybės sekretorius, iš esmės kyla iš Sprendimo *Zuchtvieh-Export*, jis taip pat mano, jog *Vion* teiginį, kad tokios pareigos nėra, patvirtina Reglamento Nr. 1/2005 II priedo 7 taisyklė, pagal kurią reikalaujama, kad, jei gyvūnai vežami į trečiąją šalį, vežėjai išvykimo punkte privalo atiduoti kelionės žurnalą įgaliotajam veterinarijos gydytojui.

28. Jei tokios pareigos nėra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui bet kuriuo atveju kyla klausimas, kaip veterinarijos gydytojas Libane galėjo patikrinti, kad yra tenkinami Reglamento Nr. 817/2010 reikalavimai, neturėdamas kelionės žurnalo (maršruto plano), kuris būtų buvęs pildomas išvykus iš Koperio. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad tikslus laivo atvykimo į Beirutą uostą laikas 2010 m. rugsėjo 21 d. nėra nurodytas nei 2010 m. rugsėjo 22 d. ataskaitoje, nei kelionės žurnale, be to, iš pradžių buvo numatyta, kad gyvūnai atvyks 2010 m. rugsėjo 16 d. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas priduria darantis prielaidą, kad vežėjas atidavė kelionės žurnalą įgaliotajam veterinarijos gydytojui Koperyje ir kad tai yra vienintelė priežastis, dėl kurios ši kelionės žurnalo dalis nebuvo pildoma iki pat Beirutą. Abejodamas, kaip tinkamai aiškinti reglamentus Nr. 1/2005 ir Nr. 817/2010, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Reglamento Nr. 1/2005] 5 straipsnio 4 dalį ir 8 straipsnio 2 dalį, siejamas su šio reglamento II priedo nuostatomis dėl kelionės žurnalo, reikia aiškinti taip, kad pagal jas vežimo organizatoriui ir (arba) gyvūnų laikojuo taikoma pareiga vežant gyvūnus į trečiąją šalį pildyti kelionės žurnalą iki paskirties vietos šioje trečiojoje šalyje?

¹³ Sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą aiškiai nenurodyta, kad 36 galvijai, už kuriuos *Vion* siekė eksporto grąžinamųjų išmokų, buvo iš 139 galvijų, kuriuos Beirute patikrino veterinarijos gydytojas. Darysiu prielaidą, kad taip buvo.

2. Ar [Reglamento Nr. 817/2010] 5 ir 7 straipsnius, siejamus su šio reglamento 4 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad eksporto gražinamosios išmokos turi būti susigrąžinamos, kai kelionės žurnalas nepildomas iki paskirties vietos trečiojoje šalyje, nes vežėjas įvykdė Reglamento Nr. 1/2005 II priedo 7 punkte nustatytą pareigą atiduoti kelionės žurnalą įgaliojamam veterinariniam gydytojui išvežimo (iš Sąjungos teritorijos) punkte?
3. Ar Reglamento Nr. 817/2010 5 ir 7 straipsnius, siejamus su šio reglamento 4 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad eksporto gražinamosios išmokos turi būti susigrąžinamos, kai eksportuotojas negali įrodyti, kad laikėsi Reglamento Nr. 1/2005 nuostatų esant tokiai situacijai, kai veterinariniam gydytojui, atlikdamas Reglamento Nr. 817/2010 3 straipsnio 1 dalyje nurodytus patikrinimus trečiojoje šalyje, negali patikrinti, ar maršruto planas (kelionės žurnalas) yra patenkinamas, ar ne, t. y. ar laikytasi Reglamento Nr. 1/2005 nuostatų (todėl negali patvirtinti, kad šių patikrinimų rezultatas yra patenkinamas), nes vežėjas perdavė kelionės žurnalą įgaliojamam veterinariniam gydytojui išvežimo (iš Sąjungos teritorijos) punkte?“
29. Rašytines pastabas pateikė *Vion*, Nyderlandų, Vengrijos vyriausybės ir Komisija. 2017 m. gegužės 17 d. posėdyje Nyderlandų vyriausybė ir Komisija pateikė žodines pastabas.

III. Analizė

A. Pateiktų klausimų apimtis

30. Antrasis ir trečiasis klausimai susiję su tinkamu gyvūnų eksporto gražinamųjų išmokų taisyklių aiškinimu pagal Reglamentą Nr. 817/2010 kartu su Reglamento Nr. 1/2005 reikalavimais, o pirmasis klausimas susijęs tik su Reglamentu Nr. 1/2005.
31. Vis dėlto, kaip Komisija iš pradžių pažymėjo savo pastabose, pagrindinė byla yra susijusi su sprendimo, kuriuo įpareigojama grąžinti eksporto gražinamąsias išmokas, teisėtumu. Todėl, Komisijos nuomone, jeigu pirmasis klausimas būtų nagrinėjamas atskirai nuo antrojo ir trečiojo klausimų, jo reikšmingumas ir kartu priimtinumai būtų abejotini. Todėl Komisija siūlo į pirmąjį klausimą atsakyti kartu su kitais dviem klausimais.
32. *Vion* taip pat išreiškia panašių abejonių. Jos nuomone, pagrindinė byla susijusi ne su tuo, ar Reglamento Nr. 1/2005 materialinių normų būtina laikytis už ES teritorijos ribų siekiant gauti eksporto gražinamąsias išmokas, o veikiau su tuo, kokius administracinius veiksmus reikia atlikti pagal šį reglamentą naudojant kelionės žurnalą.
33. Pritariu šiems nuogastavimams ir esu dar labiau skatinamas pateikti toliau nurodytas pastabas dėl Sprendimo *Zuchtvieh-Export*, kuriame Teisingumo Teismas konstatavo, kad į Reglamente Nr. 1/2005 įtvirtintus gyvūnų gerovės standartus būtina atsižvelgti planuojant ilgą kelionę, kuri prasideda Sąjungos teritorijoje ir baigiasi už jos ribų. Šios pastabos paaiškina, kodėl negali patarti Teisingumo Teismui į pateiktą pirmąjį klausimą atsakyti atskirai nuo antrojo ir trečiojo klausimų.
34. Kitaip nei Reglamente Nr. 817/2010, kuriuo siekiama, be kita ko, paskatinti gyvūnų vežėjus laikytis gyvūnų gerovės taisyklių, savanoriškai siūlant jiems paramą gražinamosiomis išmokomis, kai jie eksportuoja gyvūnus į trečiąsias šalis¹⁴, Reglamente Nr. 1/2005 nustatytos gyvūnų transportavimo taisyklės nėra pasirinktinės. Už Reglamento Nr. 1/2005 nesilaikymą pagal jo 25 straipsnį gali būti

¹⁴ Plg. su 2008 m. kovo 13 d. Sprendimu *Viamex Agrar Handel* (C-96/06, EU:C:2008:158, 30 punktas).

skiriamos nacionalinėje teisėje nurodytos sankcijos. Gali būti skiriamos piniginės baudos (baudos); laikinas ar nuolatinis leidimo verstis tam tikra profesija atšaukimas; baudžiamosios bylos iškėlimas pagal gyvūnų gerovės teisės aktus arba kitos panašios bausmių rūšys. To neverta pamiršti svarstant, kas yra svarbu šioje byloje.

35. Taip pat reikėtų priminti, kad Sprendimas *Zuchtvieh-Export* buvo susijęs su Vokietijos valdžios institucijos atsisakymu atlikti muitinės formalumus, susijusius su atitinkama galvijų siunta, kurią ketinta eksportuoti iš Vokietijos į Uzbekistaną. Nebuvo pateikta jokio prašymo skirti grąžinamąjį eksporto išmoką¹⁵. Todėl Teisingumo Teismas negalėjo išvengti būtinybės aiškinti Reglamentą Nr. 1/2005 atskirai nuo kitų teisės aktų¹⁶.

36. Be to, Sprendime *Zuchtvieh-Export* Teisingumo Teismo buvo prašoma išaiškinti Reglamento Nr. 1/2005 14 straipsnio 1 dalį. Pagal šią nuostatą kompetentinga išvykimo vietos institucija iki išvykimo turi patikrinti, ar organizatoriaus pateiktas ilgos kelionės tarp valstybių narių ir į trečiąsias šalis žurnalas atitinka tikrovę ir šio reglamento nuostatas. Priešingu atveju institucija gali reikalauti organizatoriaus pakeisti nustatytą kelionę, kad ji atitiktų šias nuostatas.

37. Taigi iš esmės Sprendimas *Zuchtvieh-Export* buvo susijęs su tuo, ar Reglamentas Nr. 1/2005 gali būti taikomas esant *ex ante* tikrinimo situacijai, kelionės žurnale suplanuotai kelionės daliai, kuri turėjo įvykti trečiojoje šalyje. Šiuo požiūriu nėra aišku, ar reikalaujant, kad reglamentą atitiktų visa numatoma kelionė, būtų pažeistas teritoriškumo principas. Provokuojant net būtų galima teigti, kad, neatsižvelgiant į Reglamento Nr. 1/2005 1 straipsnį, kadangi Reglamento Nr. 1/2005 14 straipsnio 1 dalies formuluotė yra aiški, nebuvo galimas joks kitas rezultatas¹⁷.

38. Vis dėlto pagrindinė byla susijusi su *ex post* kontrolės situacija, kai vežimas įvyko. Buvo teigiama, kad Reglamente Nr. 1/2005 nustatyti reikalavimai nėra įvykdyti, būtent kiek tai susiję su kelionės dalimi už ES teritorijos ribų. Jei tai tikrai būtų tiesa, vietoj paprasto atsisakymo atlikti formalumus šis pažeidimas arba šie pažeidimai galėtų lemti sankcijų taikymą, kaip to reikalaujama pagal šio reglamento 25 straipsnį.

39. Iš tiesų sankcijų nustatymas kelionės daliai už Sąjungos sienų susijęs ne tik su Reglamento Nr. 1/2005 teritorinės taikymo srities klausimu. Taip pat kyla keblus klausimas, kaip valstybės narės gali suderinti savo pareigą laikytis Reglamento Nr. 1/2005 25 straipsnio, potencialiai įgyvendindamos (baudžiamąją) jurisdikciją, kad nubaustų už elgesį trečiojoje šalyje, esant nedidelei tikimybei, kad nagrinėjamas elgesys toje šalyje gal ir nebuvo laikomas neteisėtu¹⁸.

40. Šis klausimas tampa labai reikšmingas, jei gyvi gyvūnai eksportuojami į trečiąsias šalis. Esant tokioms situacijoms, Reglamento Nr. 1/2005 21 straipsnio 1 dalies e punkte nurodoma Europos konvencija dėl gyvūnų apsaugos tarptautinio vežimo metu. Todėl atrodo, kad Reglamente Nr. 1/2005 atskiriami (aukštesni) gyvūnų gerovės standartai, taikomi, kai jie vežami Sąjungoje, ir (žemesni) standartai, taikytini trečiojoje šalyje. Buvo gana įtikinamai argumentuojama, jog tai rodo, kad kelionei nuo išvažiavimo punkto iki pirmojo iškrovimo punkto trečiojoje galutinės paskirties valstybėje taikomas ne Reglamentas Nr. 1/2005, o tarptautiniai susitarimai¹⁹. Bet kuriuo atveju Sprendime *Zuchtvieh-Export* neatmetama, kad taip gali būti *ex post* tikrinimų atvejais.

15 Būtent šiuo klausimu žr. generalinio advokato Y. Bot išvados byloje *Zuchtvieh-Export*, C-424/13, EU:C:2014:2216 (toliau – generalinio advokato Y. Bot išvada byloje *Zuchtvieh-Export*), 17 punktą.

16 Vis dėlto pateikdamas savo atsakymą Teisingumo Teismas atsižvelgė į Reglamentą Nr. 817/2010; žr. Sprendimo *Zuchtvieh-Export* 53 punktą. Žr. šio reglamento ir Reglamento Nr. 1/2005 taikymo srities *ratione loci* skirtumų lyginamąją analizę generalinio advokato Y. Bot išvados byloje *Zuchtvieh-Export* 68–79 punktuose.

17 Akivaizdu, kad šiam požiūriui pritarė ne visi: žr. generalinio advokato Y. Bot išvadą byloje *Zuchtvieh-Export*.

18 Pavyzdžiui, pagal tarptautinėje teisėje įtvirtintą aktyviojo subjektiškumo principą tam tikros valstybės reikalauja, kad už (paprastai ne tokius sunkius) pažeidimus būtų baudžiama ne tik toje valstybėje, bet ir valstybėje, kur padaryta neteisėta veika, kaip pasinaudojimo jų baudžiamąją jurisdikcija sąlyga.

19 Žr. generalinio advokato Y. Bot išvados byloje *Zuchtvieh-Export* 61 ir 62 punktus.

41. Man atrodo, kad jei Teisingumo Teismas nagrinėtų trijuose pirmesniuose punktuose minėtus aspektus, jis tai turėtų padaryti neturėdamas jokios informacijos: Teisingumo Teismui pateiktose pastabose šie aspektai visai neaptariami. Iš tiesų pastabas pateikusios šalys net nesvarstė Reglamento Nr. 1/2005 taikytinumo *ratione loci* esant *ex post* tikrinimo situacijai ar galimybės, kad gyvūnų gerovės standartai Sąjungos ir trečiojoje šalyje gali skirtis²⁰.

42. Tokiomis aplinkybėmis raginčiau Teisingumo Teismą būti atsargiam apribojant savo atsakymą. Teisingumo Teismui nėra žinoma, ar pagrindinėje byloje kalbama apie sankcijas, taikomas pagal Reglamento Nr. 1/2005 25 straipsnį, ir būtų neprotinga daryti prielaidą, kad sankcijos buvo ar galėjo būti paskirtos. Bet kuriuo atveju, jei taip būtų, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas (ar kitas kompetentingas nacionalinis teismas) tikrai galėtų pateikti Teisingumo Teismui kitą klausimą.

43. Be to, atkreipiau dėmesį į tai, kad antruoju prejudiciniu klausimu teiraujamas daugiau ar mažiau to paties kaip ir pirmuoju klausimu, tik dėl gyvūnų eksporto grąžinamųjų išmokų sistemos. Todėl, kadangi siūlau į pateiktus klausimus atsakyti *remiantis prielaida, kad gyvūnų eksporto grąžinamųjų išmokų sistema yra taikytina*, į pirmąjį klausimą nereikės atsakyti atskirai.

B. Vertinimas

1. Įvadinės pastabos

44. Savo klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar norėdamas gauti eksporto grąžinamąsias išmokas pagal Reglamentą Nr. 817/2010 vežėjas turi pildyti kelionės žurnalą iki pat pirmosios iškrovimo vietos galutinės paskirties trečiojoje šalyje, o gal kelionės žurnalą pakanka atiduoti įgaliotajam veterinarijos gydytojui išvežimo iš Sąjungos punkte. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat nori sužinoti, ar eksportuotojui tenka negalėjimo įrodyti, kad Reglamento Nr. 1/2005 reikalavimai yra įvykdyti, rizika tuo atveju, kai vežėjas atidavė kelionės žurnalą įgaliotajam veterinarijos gydytojui išvežimo iš Sąjungos punkte ir dėl to veterinarijos gydytojas pirmojoje iškrovimo galutinės paskirties trečiojoje šalyje vietoje negali patikrinti šio kelionės žurnalo.

45. Nuo pat pradžių teigiau, kad Reglamento Nr. 1/2005 taisyklės tikrai nėra aiškumo pavyzdys²¹. Tai patvirtina pagrindinė byla. Iš tiesų Reglamento Nr. 1/2005 taisyklės dėl kelionės žurnalo, visų pirma jo II priedas, ne visada atrodo logiškos²². Gaila, nes tai irgi turi poveikį Reglamento Nr. 817/2010 aiškinimui dėl jame esančios nuorodos į Reglamentą Nr. 1/2005.

46. Šiuo klausimu iškalbina tai, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui neaišku, ar Reglamente Nr. 1/2005 svarbi „kelionės žurnalo“ sąvoka atitinka Reglamento Nr. 817/2010 prieduose vartojamą sąvoką „maršruto plano įrašai“. Jis yra linkęs taip manyti, tačiau negali būti tikras.

47. Noriai išsklaidysiu šią abejonę. Šios sąvokos negali skirtis: kaip nurodė Nyderlandų vyriausybė ir galiausiai per posėdį sutiko Komisija, „maršruto planas“ (arba „maršruto plano įrašai“ (angl. *route plan records*) Reglamento Nr. 817/2010 priedų versijoje anglų kalba) yra sąvokos „kelionės žurnalas“ prototipas, buvęs prieš Reglamentą Nr. 1/2005 galiojusiame teisės akte, būtent

20 Sprendimas *Zuchtvieh-Export*, visų pirma jo 54 punktas, šių klausimų neišsprendžia. Be to, 2008 m. lapkričio 25 d. Sprendime *Heemskerk ir Schaap* (C-455/06, EU:C:2008:650, 28 punktas) nurodyti *ex post* patikrinimai buvo susiję su kitu reglamentu, kuriuo papildyti patikrinimai, atliekami pagal reglamentą, galiojusį prieš Reglamentą Nr. 817/2010.

21 Žr. mano išvadą byloje *Masterrind* (C-469/14, EU:C:2016:47, 20, 27, 28, 38 ir 47 punktai).

22 Pavyzdžiui, Reglamento Nr. 1/2005 II priedo 8 taisyklės antroje pastraipoje nurodyta, kad kelionės žurnalas „<...> per mėnesį nuo j[o] užpildymo pateikiam[as] išvykimo vietos kompetentingai institucijai“, o jos trečioje pastraipoje nurodyta, kad „ne vėliau kaip per mėnesį nuo kelionės pabaigos [kelionės žurnalas grąžinamas] išvykimo vietos kompetentingai institucijai“.

Direktyvoje 91/628/EEB²³. Suprantama, kad Reglamento Nr. 817/2010 pirmtake, t. y. Reglamente (EB) Nr. 639/2003²⁴, šios sąvokos vis dar buvo vartojamos, nes Reglamentas Nr. 1/2005 dar nebuvo priimtas. Tačiau tenka apgailestauti, kad Komisija tiesiog „perkėlė“ Reglamento Nr. 639/2003 priedus į Reglamentą Nr. 817/2010. Todėl buvo išlaikyta sąvoka, kurios Reglamente Nr. 1/2005 atsisakyta. Tai neprideda pasitikėjimo teisėkūros rezultato kokybe.

48. Kad ir kaip būtų, darau išvadą, kad skiriant (arba reikalaujant sugrąžinti) eksporto grąžinamąsias išmokas pagal Reglamentą Nr. 817/2010 „maršruto planas“ atitinka Reglamente Nr. 1/2005 vartojamą „kelionės žurnalo“ sąvoką.

2. Esmė

a) Reglamente Nr. 817/2010 nustatyta pareiga pildyti kelionės žurnalą iki pirmos iškrovimo vietos galutinės paskirties trečiojoje šalyje

49. Nors pirmajame ir antrajame klausimuose cituojamos skirtingos nuostatos, abu jie susiję su tuo, ar yra pareiga pildyti kelionės žurnalą iki pat pirmosios iškrovimo vietos galutinės paskirties trečiojoje šalyje (antrajame klausime taip pat minimas eksporto grąžinamųjų išmokų susigrąžinimo klausimas).

50. Dviprasmiškas daugelio reglamentų Nr. 1/2005 ir Nr. 817/2010 nuostatų pobūdis nepaneigia to, kad Reglamente Nr. 817/2010 vienas aspektas yra nurodytas labai aiškiai. Pagal Reglamento Nr. 817/2010 1 straipsnį eksporto grąžinamosios išmokos už gyvus galvijus skiriamos, jeigu „transportuojant gyvūnus *į pirmojo iškrovimo vietą galutinės paskirties trečiojoje šalyje laikomasi* Reglamento Nr. 1/2005 3–9 straipsnių, tame reglamente nurodytų priedų nuostatų ir paties Reglamento Nr. 817/2010 (išskirta mano). Remiantis tuo darytina išvada, jog, nusprendus, kad Reglamentas Nr. 1/2005 taikomas tik Sąjungoje *per se*, Reglamento Nr. 817/2010 1 straipsniu, kaip tai pripažino Vengrijos vyriausybė, tam tikrų Reglamento Nr. 1/2005 nuostatų teritorinė taikymo sritis išplečiama į trečiąsias šalis²⁵.

51. Reglamento Nr. 1/2005 5 straipsnio 4 dalis ir 8 straipsnio 2 dalis abi paminėtos Reglamento Nr. 817/2010 1 straipsnyje ir jose abiejose nurodytas II priedas dėl kelionės žurnalo. Todėl aišku ir tai, kad šiame priede nurodytos taisyklės taikomos ir trečiosioms šalims pagal eksporto grąžinamųjų išmokų sistemą. Tačiau nesutariama dėl to, ar pagal Reglamento Nr. 1/2005 II priede išdėstytas taisykles vežėjas įpareigojamas pildyti kelionės žurnalą už išvežimo iš Sąjungos punkto ribų.

52. Visų pirma *Vion*, palaikoma Vengrijos vyriausybės, teigia, jog iš Reglamento Nr. 1/2005 II priedo 7 taisyklės pirmos pastraipos matyti, kad tokios pareigos nėra, nes pagal šią taisyklę reikalaujama, kad vežėjas atiduotų kelionės žurnalą įgaliotajam veterinarinijai gydytojui išvežimo punkte. Todėl, pagal *Vion* pateikiamą šios taisyklės aiškinimą, kelionės žurnalas visam laikui atiduodamas įgaliotajam veterinarinijai gydytojui išvežimo iš Sąjungos punkte; paskui vežėjas jau nebeturi šio žurnalo, todėl nebėra už jį atsakingas.

23 1991 m. lapkričio 19 d. Tarybos direktyva 91/628/EEB dėl gyvūnų apsaugos juos vežant, iš dalies pakeičianti [d]irektyvas 90/425/EEB ir 91/496/EEB (OL L 340, 1991, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 12 t., p. 133). Visų pirma žr. jos 5 straipsnio 2 dalies b punktą ir priedo VIII skyrių („Maršruto planas“), kurie buvo įtraukti 1995 m. birželio 29 d. Tarybos direktyva 95/29/EB, iš dalies keičiančia Direktyvą 91/628/EEB dėl gyvūnų apsaugos juos vežant (OL L 148, 1995, p. 52; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 17 t., p. 466).

24 2003 m. balandžio 9 d. Komisijos reglamentas, nustatantis išsamias taisykles, laikantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 1254/1999 dėl reikalavimų skiriant eksporto grąžinamąsias išmokas, susijusias su gyvūnų galvijų gerove juos transportuojant (OL L 93, 2003, p. 10).

25 Žr. generalinio advokato Y. Bot išvados byloje *Zuchtvieh-Export* 68–79 punktus, ypač 71 punktą.

53. *Vion* pateikiamas aiškinimas nėra neįtikimas. Jis kyla tiesiogiai iš Reglamento Nr. 1/2005 II priedo 7 taisyklės pirmos pastraipos teksto. Kita vertus, pagrindinė problema ta, kad, kaip paaiškinta toliau, toks aiškinimas neturi prasmės esant konkrečiai eksporto situacijai, kai prašoma skirti gražinamąsias išmokas. Pati 7 taisyklė, mano nuomone, yra tik dar vienas neaiškaus reglamentavimo pavyzdys²⁶. Todėl reikėtų atidžiau pažvelgti į II priedo taisyklių kontekstą ir tikslą.

54. Pirmiausia, kai kuriose II priedo taisyklėse atskiriamas vežimas Sąjungos viduje ir eksportas į trečiąsias šalis²⁷. Kiek tai susiję su taisyklėmis, kuriose tokio skirtumo nedaroma, neaišku, kodėl jis ten nenurodytas ir kokių pasekmių dėl to kyla.

55. Antra, atrodo, kad Reglamento Nr. 1/2005 II priedo 2 taisyklėje kelionės žurnalas laikomas nedaloma visuma. Joje nurodyta, kad kelionės žurnalą sudaro 1–5 skirsniai ir kad „kelionės žurnalo lapai turi būti susegti tarpusavyje“.

56. Trečia, kelionės žurnalas negali būti tik statiškas dokumentas: nors 3 skirsnyje apibendrinama gyvūnų gerovės būklė išvežimo punkte, 4 skirsnis yra skirtas gauti transportavimo eigoje vežėjo (vairuotojo) surinktiems duomenims. Atrodo, kad kelionės žurnalo įrašų patikrinimų, kurių reikalaujama pagal 3 skirsnį, negalima atlikti be 4 skirsnio.

57. Ketvirta, yra aktuali Reglamento Nr. 1/2005 II priedo 7 taisyklės antra pastraipa, taikytina pagrindinei bylai. Šioje pastraipoje nurodyta, kad „tuo atveju, kai eksportuojami gyvi galvijai²⁸ gaunant gražinamąsias išmokas, pildyti 3 skirsnį neprivaloma, jei pagal žemės ūkio teisės aktus reikalaujama pateikti ataskaitą“. Kad būtų aiškiau, Reglamentas Nr. 817/2010 yra žemės ūkio srities teisės aktas²⁹, pagal kurį reikalinga ataskaita³⁰. Todėl iš pirmo žvilgsnio II priedo 7 taisyklės antra pastraipa turėtų patvirtinti *Vion* pateikiamą aiškinimą, t. y. kad ji rodo, jog įgaliotajam veterinarijos gydytojui eksporto atveju nereikia atiduoti tik 3 kelionės žurnalo skirsnio.

58. Vis dėlto taip nebūtų atsižvelgta į Reglamento Nr. 1/2005 II priedo 7 taisyklės antros pastraipos loginį pagrindą, kuris yra tiesiog panaikinti vežėjui taikomą reikalavimą, jei gyvi galvijai eksportuojami skiriant gražinamąsias išmokas, išvežimo punkte atiduoti kelionės žurnalo 3 skirsnį įgaliotajam veterinarijos gydytojui. Iš tiesų paskesni patikrinimą pagal Reglamento Nr. 817/2010 IV priedą reikalaujama atlikti pirmoje iškrovimo vietoje galutinės paskirties trečiojoje šalyje. Neprivalėjimas atiduoti kelionės žurnalo 3 skirsnio įgaliotajam veterinarijos gydytojui pagal 7 taisyklės antrą pastraipą reiškia, kad, jei gyvi galvijai eksportuojami prašant skirti eksporto gražinamąją išmoką, Reglamentu Nr. 1/2005 pirmojo iškrovimo vieta galutinės paskirties trečiojoje šalyje netiesiogiai pripažįstama 3 skirsnyje nurodyta „Paskirties vieta“. Šiuo klausimu tai, kas taikoma kelionės žurnalo 3 skirsniumi, taip pat būtų taikoma Reglamento Nr. 817/2010 IV priedui: „maršruto plano įrašų“ arba kelionės žurnalo patikrinimų pagal Reglamento Nr. 817/2010 IV priedą negalima atlikti be 4 skirsnio, kuris turi būti pildomas iki pirmojo iškrovimo vietos galutinės paskirties trečiojoje šalyje. Tokiomis aplinkybėmis 7 taisyklės antra pastraipa veikia patvirtina požiūrį, kad kelionės žurnalas turi būti pildomas už išvežimo iš Sąjungos punkto ribų. Iš tiesų nebūtų jokios prasmės Reglamento Nr. 817/2010 IV priedą

26 Nestebina tai, kad Komisija taip pat nėra tikra, kaip aiškinti Reglamento Nr. 1/2005 II priedo 7 taisyklę, abejodama, ar pagal šios taisyklės pirmą pastraipą žodžiai „išvykimo punkte atiduoda kelionės žurnalą įgaliotajam veterinarijos gydytojui“ yra siejami su visais šio žurnalo skirsniais, ar tik su jo 3 skirsniu.

27 Taip yra kalbant apie 3 taisyklės e punktą ir 4–7 taisykles.

28 Apsiribojimo tik gyvais galvijais logika nėra aiški.

29 Reglamentas Nr. 817/2010 galiausiai priimtas remiantis ESV sutartyje esančiomis taisyklėmis dėl žemės ūkio: Reglamento Nr. 817/2010 teisinis pagrindas visų pirma yra 2007 m. spalio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1234/2007, nustatančio bendrą žemės ūkio rinkų organizavimą ir konkrečias tam tikriems žemės ūkio produktams taikomas nuostatas (Bendras bendro žemės ūkio rinkų organizavimo (BRO) reglamentas) (OL L 299, 2007, p. 1), 170 straipsnis, kurio paties teisinis pagrindas yra EB sutartis, visų pirma jos 36 ir 37 straipsniai (dabar – SESV 42 ir 43 straipsniai).

30 Pagal Reglamento Nr. 817/2010 3 straipsnio 2 dalį ataskaita turi būti parengta ir užbaigta pagal, be kita ko, Reglamento Nr. 817/2010 IV priede pateiktus pavyzdžius (modelius), ir tai turi padaryti veterinarijos gydytojas, kuris atliko gyvūnų patikrinimą pirmojoje iškrovimo vietoje galutinės paskirties trečiojoje šalyje pagal Reglamento Nr. 817/2010 3 straipsnio 1 dalies b punktą.

aiškinti kaip nuostatą, kurioje tiesiog reikalaujama, kad veterinarijos gydytojas pirmoje iškrovimo vietoje galutinės paskirties trečiojoje šalyje patikrintų, ar kelionės žurnalas (galbūt išskyrus 3 skirsnį) yra tinkamai perduotas įgaliotajam veterinarijos gydytojui išvežimo iš Sąjungos punkte pagal Reglamento Nr. 1/2005 II priedo 7 taisyklę. Dauguma atvejų jis net neturėtų tiesioginės informacijos apie tai.

59. Antra, tai, kad II priedo 7 taisyklės antroje pastraipoje „atskiriamas“ vienas iš kelionės žurnalo skirsnių, rodo, kad, priešingai, nei nurodyta 2 taisyklėje, kelionės žurnalas iš tikrųjų nėra nedalomas. Atitinkama Reglamento Nr. 1/2005 21 straipsnio 2 dalies nuostata taip pat leidžia suabejoti kelionės žurnalo nedalomumu. Numatytoje situacijoje (pirmiausia, jei eksportuojama neprašant skirti gražinamųjų išmokų) pagal 21 straipsnio 2 dalį reikalaujama, kad įgaliotasis veterinarijos gydytojas išvežimo punkte „atlikt[ų] ir užregistruot[ų] II priede 3 skirsnyje kelionės žurnale „Paskirties vieta“ nurodytus patikrinimus“, jeigu kelionės ilgos ir gabenami atitinkami gyvūnai. 21 straipsnio 2 dalyje nenurodyta, kad įgaliotasis veterinarijos gydytojas turi galutinai turėti visą kelionės žurnalą, kad galėtų atlikti 3 skirsnyje nurodytus patikrinimus. 21 straipsnio 2 dalyje, atrodo, reikalaujama tik to, kad vežėjas perduotų 3 skirsnį įgaliotajam veterinarijos gydytojui³¹. Tai veikiau patvirtina „funkcinio“ kelionės žurnalo idėją, laikantis šios išvados 56 punkte mano išdėstyto požiūrio.

60. Dviprasmišką Reglamento Nr. 1/2005 II priedo pobūdį patvirtina II priedo 3 taisyklės e punktas, kuris, nors yra skirtas kelionės organizatoriui, reikalauja, kad asmuo „užtikrint[ų], kad kelionės žurnalas [būtų] vežamas kartu su gyvūnais iki paskirties vietos arba, eksportuojant gyvūnus į trečiąją šalį, bent iki išvykimo punkto“ (kursyvu išskirta mano). Be to, pagal II priedo 8 taisyklę reikalaujama, kad kelionės žurnalo 3 skirsnyje („Paskirties vieta“) nurodytas vežėjas saugotų „užpildyto kelionės žurnalo kopiją“ (kursyvu išskirta mano; Reglamento Nr. 1/2005 versijoje nyderlandų kalba nėra žodžio „užpildyto“). Todėl, išskyrus atvejus, kai pagal 8 taisyklę nebūtų įtraukiama kelionės už Sąjungos ribų dalis (kaip nurodžiau šios išvados 54 punkte, to negalima nei atmesti, nei preziumuoti), atrodytų, kad kelionės žurnalo kopija turėtų būti pildoma iki pirmos iškrovimo galutinės paskirties trečiojoje šalyje vietos.

61. Penkta, kitaip nei Reglamento Nr. 1/2005 II priedo taisyklių, kurios ypač neaiškios, Reglamento Nr. 817/2010 tikslas yra visiškai aiškus – išlaikyti gyvūnų gerovės standartus per visą eksporto operaciją³².

62. Taigi esu linkęs manyti, kad vienintelis Reglamento Nr. 817/2010 tikslą atitinkantis aiškinimas yra tas, pagal kurį reikalaujama, kad vežėjas pildytų kelionės žurnalą ir išvykęs iš išvykimo iš Sąjungos punkto. Neturėdamas užpildyto kelionės žurnalo, veterinarijos gydytojas pirmoje iškrovimo vietoje galutinės paskirties trečiojoje šalyje tiesiog negalės būti tikras, kad kelionės dalis už Sąjungos ribų atitiko gyvūnų gerovės taisykles. Todėl kiltų rizika, kad gražinamosios išmokos bus išmokėtos už eksportą, kuris neatitiko gyvūnų gerovės taisyklių (pavyzdžiui, taisyklių dėl kelionės ir poilsio laiko), priešingai Reglamento Nr. 817/2010 tikslams³³.

31 Tam tikru mastu Reglamento Nr. 1/2005 21 straipsnio 2 dalis galėtų reikšti, kad Reglamento Nr. 1/2005 II priedo 7 taisyklės žodžiai „išvykimo punkte atiduoda kelionės žurnalą įgaliotajam veterinarijos gydytojui“ reiškia kelionės žurnalo perdavimą įgaliotajam veterinarijos gydytojui *siekiant atlikti atitinkamus patikrinimus*. Tačiau reikia pripažinti, kad toks 7 taisyklės aiškinimas nėra savaime aiškus.

32 Reglamento Nr. 817/2010 3 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad, „siekiant užtikrinti, kad būtų išlaikyti gyvūnų gerovės standartai, reikėtų įvesti stebėjimo sistemą, pagal kurią būtų atliekami privalomi patikrinimai išvežimo iš [Sąjungos] muitų teritorijos punkte ir išvažiavus iš Bendrijos muitų teritorijos, jeigu keičiamos transporto priemonės, ir taip pat pirmojo iškrovimo galutinės paskirties trečiojoje šalyje vietoje“ (kursyvu išskirta mano).

33 Reglamento Nr. 817/2010 7 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, be kita ko, kad „Reglamento (EB) Nr. 1234/2007 168 straipsnyje ir šiame reglamente nustatyta, kad eksporto gražinamosios išmokos gali būti skiriamos tik tada, jei laikomasi Sąjungos teisės aktų dėl gyvūnų gerovės“.

63. Galiausiai pažymiu, jog Teisingumo Teismas yra nurodęs, kad praktika dėl eksporto grąžinamųjų išmokų skyrimo pagal Reglamentą Nr. 817/2010, apimanti iš Reglamento Nr. 1/2005 kylančių reikalavimų tikrinimą *ex post*, neparodė, kad vežant gyvūnus iš Sąjungos į trečiąsias šalis būtų susiduriama su sisteminiais sunkumais, susijusiais su šių reikalavimų laikymusi trečiųjų šalių teritorijoje³⁴. Iš esmės atrodo, kad taip Teisingumo Teismas bent kol kas atmeta argumentus, grindžiamus praktiniais sunkumais, susijusiais su Reglamentu Nr. 817/2010 taikymu trečiojoje šalyje.

64. Tuo remdamasis darau išvadą, kad, tinkamai aiškinant Reglamento Nr. 817/2010 1 straipsnį, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 1/2005 II priedo 7 taisyklės antrą pastraipą ir Reglamento Nr. 817/2010 3 straipsnio 2 dalį, gyvų galvijų siuntos, kuriai prašoma skirti eksporto grąžinamąją išmoką, vežėjas privalo pildyti kelionės žurnalą iki pirmo iškrovimo vietos galutinės paskirties trečiojoje šalyje. Akivaizdu, kad šios pareigos nesilaikymas sukels tam tikrų pasekmių tokį prašymą pateikusiam eksportuotojui, kurias aptarsiu toliau.

65. Atsižvelgdamas į tokį atsakymą, nemanau, kad reikia pareikšti poziciją dėl tam tikrų Komisijos pateiktų faktinių pastabų³⁵, kurios nėra pakartotos sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti ir įvertinti faktines aplinkybes, kurios jam atrodo reikšmingos.

b) Įrodomasis poveikis, kurį kelionės žurnalo nepildymas turi patikrinimui, atliekamam pagal Reglamento Nr. 817/2010 3 straipsnio 1 dalies b punktą

66. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo trečiasis klausimas rodo, jog jis taip pat nori sužinoti, ar eksportuotojui, ar institucijai, atsakingai už eksporto grąžinamųjų išmokų išmokėjimą, tenka rizika, kad vežėjas gali perduoti kelionės žurnalą įgaliotajam veterinarijos gydytojui išvykimo iš Sąjungos punkte, ir dėl to veterinarijos gydytojas pirmo iškrovimo vietoje galutinės paskirties trečiojoje šalyje tariamai negalėtų atlikti reikalingų patikrinimų pagal kelionės žurnalą.

67. Sutinku su Nyderlandų vyriausybe, kad į šį klausimą gali nereikėti atsakyti. Atrodo, jog jis grindžiamas prielaida, kad vežėjas neprivalo pildyti kelionės žurnalo iki pirmo iškrovimo vietos galutinės paskirties trečiojoje šalyje. Kaip jau nurodžiau, laikausi kitokios nuomonės.

68. Bet kuriuo atveju šį klausimą išsprendžia Reglamento Nr. 817/2010 3 straipsnio 2 dalis. Pagal šią nuostatą eksportuotojas turi užtikrinti, kad gyvūnai būtų tikrinami pirmo iškrovimo vietoje galutinės paskirties trečiojoje šalyje ir kad išorinio patikrinimo subjektas yra atsakingas už šių patikrinimų atlikimą. Šiuo tikslu turi būti naudojama šio reglamento IV priede pateikta pavyzdinė forma, minėta šios išvados 58 punkte. Šioje pavyzdinėje formoje reikalaujama, kad veterinarijos gydytojas tikrintų „maršruto plano įrašus“, o kaip jau nurodžiau šios išvados 46–48 punktuose, jie atitinka „kelionės žurnalą“, nurodytą Reglamente Nr. 1/2005. Tada veterinarijos gydytojas turi nurodyti, ar patikrinimo rezultatas tenkina, ar ne. Išnašoje patikslinta, kad sąvoka „patenkinami“ reiškia „atitinka [reglamentu Nr. 1/2005 ir Nr. 817/2010] reikalavimus“.

69. Pagal Reglamento Nr. 817/2010 1 straipsnį ir 5 straipsnio 1 dalies c punktą ankstesniame punkte nurodytos procedūros laikymasis ir visų pirma patenkinamas rezultatas yra būtinas, kad būtų išmokėtos eksporto grąžinamosios išmokos. Jei veterinarijos gydytojas pirmo iškrovimo vietoje galutinės paskirties trečiojoje šalyje negali patikrinti maršruto plano įrašų ar kelionės žurnalo, nes jie jam nepateikti, tada reikalavimai neįvykdomi.

³⁴ 2015 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Zuchtvieh-Export*, C-424/13, EU:C:2015:259, 53 punktas.

³⁵ Komisija, be kita ko, teigia, jog iš bylos medžiagos matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamiems galvijams prieš pakraunant į „Heidi H“ Koperyje (Slovėnija) nebuvo suteikta 24 valandų poilsio ir kad penki galvijai nugaišo laive ir buvo išmesti už borto. Tačiau Nyderlandų vyriausybė per posėdį nurodė, jog vadinamojo T5 patikrinimo kopija rodė, kad nagrinėjami galvijai 2010 m. rugsėjo 13 d. išvyko iš Koperio.

70. Dėl įrodinėjimo pareigos Teisingumo Teismas yra konstatavęs, kad eksporto grąžinamųjų išmokų sistema grindžiama neprivalomomis deklaracijomis, kai eksportuotojas, savo valia nusprendęs ja pasinaudoti, privalo pateikti visą reikšmingą informaciją, kurios reikia nustatyti teisę gauti grąžinamąją išmoką ir apskaičiuoti jos dydį. Kadangi kalbama apie ES pagalbos schemą, ją skiriant būtinai taikoma sąlyga, kad jos gavėjas privalo pateikti visas sąžiningumo ir patikimumo garantijas. Deklaruodamas produktą pagal eksporto grąžinamųjų išmokų procedūrą eksportuotojas leidžia suprasti, jog šis produktas atitinka visas išmokoms skirti būtinas sąlygas. Eksportuotojas, remdamasis nacionalinėje teisėje taikomomis įrodinėjimo taisyklėmis, turi įrodyti, kad šios sąlygos yra tinkamai įvykdytos, jei kompetentingoms valdžios institucijoms kiltų abejonių dėl deklaracijos³⁶.

71. Pagal Reglamento Nr. 817/2010 4 straipsnio 1 ir 2 dalis eksportuotojas turi įrodyti, kad eksporto grąžinamajai išmokai gauti nustatytos sąlygos yra įvykdytos. Reikia pabrėžti, kad eksportuotojas, norėdamas gauti eksporto grąžinamąsias išmokas, turi valstybės narės, kurioje priimta deklaracija, kompetentingoms valdžios institucijoms įrodyti, kad buvo laikytasi Reglamento Nr. 817/2010 1 straipsnio ir atitinkamai Reglamento Nr. 1/2005 nuostatų, pateikdamas Reglamento Nr. 817/2010 atitinkamai 2 straipsnio 3 dalyje ir 3 straipsnio 2 dalyje nurodytus dokumentus. Vienas iš šių dokumentų yra pirmo iškrovimo vietoje galutinės paskirties trečiojoje šalyje parengta ataskaita, kurią pagal šio reglamento IV priedą užpildo patikrinimą atlikęs veterinarijos gydytojas³⁷.

72. Šiuo klausimu dokumento nebuvimo negalima lyginti su situacija, kai kyla klausimas dėl šio dokumento turinio patikimumo³⁸. Reglamento Nr. 817/2010 4 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad kompetentinga institucija gali priimti kitus dokumentus, kuriais įrodomas Reglamento Nr. 1/2005 reikalavimų laikymasis, tik *force majeure* atvejais. Todėl paprastai reikalaujamo dokumento nepateikimas reiškia, kad prašomos grąžinamosios išmokos negalima išmokėti.

73. *Vion* nenurodo *force majeure* atvejo (bet kuriuo atveju mažai tikėtina, kad toks teiginys būtų pripažintas pagrįstu). Veikia savo pastabose *Vion* teigia, jog pagal teisinio saugumo principą reikalaujama, kad teisė į eksporto grąžinamąsias išmokas gali išnykti tik jeigu eksportuotojas neįvykdo įpareigojimų, apie kuriuos tikrai galėjo žinoti.

74. Vis dėlto šis argumentas nesusijęs su tuo, kam tenka įrodinėjimo pareiga tokiomis aplinkybėmis, kai veterinarijos gydytojas pirmo iškrovimo vietoje galutinės paskirties trečiojoje šalyje negali susipažinti su kelionės žurnalu, o tai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ir nurodo savo trečiajame klausime. Veikia atrodo, jog šis argumentas susijęs su tuo, ar pagal Reglamento Nr. 817/2010 7 straipsnį susigrąžinimas draudžiamas remiantis tuo, kad tai neatitiktų teisėtų lūkesčių apsaugos, kaip bendrojo ES teisės, principo³⁹ pagrindinės bylos aplinkybėmis, kai eksporto grąžinamosios išmokos buvo išmokėtos iš anksto. Šiuo klausimu iš jurisprudencijos matyti, kad teisėtų lūkesčių apsaugos principu negali būti remiamasi prieš tikslią Sąjungos teisės nuostatą⁴⁰. Šioje byloje nagrinėjamos nuostatos tikrai nėra aiškios, tačiau vien todėl šis principas savaime netaikomas. Todėl, kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konkrečiai neklausė, ar dėl *Vion* teisėtų lūkesčių apsaugos draudžiama susigrąžinti nagrinėjamas eksporto grąžinamąsias išmokas, šio klausimo toliau nenagrinėsiu, tik pridursiu, kad galiausiai jį turi apsvarstyti minėtas teismas.

36 Žr. 2008 m. kovo 13 d. Sprendimo *Viamex Agrar Handel*, C-96/06, EU:C:2008:158, 30 ir 31 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją.

37 Pagal analogiją žr. 2008 m. kovo 13 d. Sprendimo *Viamex Agrar Handel*, C-96/06, EU:C:2008:158, 30–33 punktus ir 2008 m. lapkričio 25 d. Sprendimo *Heemskerk ir Schaap*, C-455/06, EU:C:2008:650, 24 punktą.

38 Dėl situacijų, kai buvo keliamas klausimas dėl įgaliotojo veterinarijos gydytojo išvykimo iš Sąjungos punkte atlikto patikrinimo rezultato patikimumo, žr. 2008 m. kovo 13 d. Sprendimą *Viamex Agrar Handel*, C-96/06, EU:C:2008:158; 2008 m. lapkričio 25 d. Sprendimą *Heemskerk ir Schaap*, C-455/06, EU:C:2008:650 ir 2016 m. liepos 28 d. Sprendimą *Masterrind*, C-469/14, EU:C:2016:609.

39 Žr. 2013 m. birželio 20 d. Sprendimo *Agroferm*, C-568/11, EU:C:2013:407, 47 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją.

40 Ten pat, 52 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją.

75. Galiausiai manau, kad, tinkamai aiškinant Reglamento Nr. 817/2010 5 straipsnio 1 dalies c punktą kartu su 4 straipsnio 2 dalies b punktu ir 3 straipsnio 2 dalimi, eksporto grąžinamosios išmokos neišmokamos, jeigu veterinarijos gydytojas, atlikdamas patikrinimus, kurie turi būti atliekami trečiojoje šalyje pagal šio reglamento 3 straipsnį, negali patikrinti, ar maršruto plano įrašai yra patenkinami, nes vežėjas atidavė kelionės žurnalą įgaliotajam valstybės narės veterinarijos gydytojui išvežimo iš Sąjungos punkte. Todėl visos eksporto grąžinamosios išmokos, kurios buvo išmokėtos iš anksto už šią siuntą, turi būti susigrąžintos pagal Reglamento Nr. 817/2010 7 straipsnyje nustatytą procedūrą. Galutinį sprendimą dėl susigrąžinimo turi priimti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į visas reikšmingas aplinkybes.

IV. Išvada

76. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į byloje C-383/16 *College van Beroep voor het Bedrijfsleven* (Administracinis apeliacinis komercinių bylų teismas, Nyderlandai) pateiktus prejudicinius klausimus:

- tinkamai aiškinant 2010 m. rugsėjo 16 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 817/2010, nustatančio išsamias taisykles, laikantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 1234/2007 dėl reikalavimų skiriant eksporto grąžinamąsias išmokas, susijusias su gyvų galvijų gerove juos transportuojant, 1 straipsnį, atsižvelgiant į 2004 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento Nr. 1/2005 dėl gyvūnų apsaugos juos vežant ir atliekant susijusias operacijas ir iš dalies keičiančio [d]irektyvas 64/432/EEB ir 93/119/EB ir Reglamentą (EB) Nr. 1255/97 II priedo 7 taisyklės antrą pastraipą, taip pat Reglamento Nr. 817/2010 3 straipsnio 2 dalį, gyvų galvijų siuntos, dėl kurios buvo pateiktas prašymas skirti eksporto grąžinamąsias išmokas, vežėjas privalo pildyti kelionės žurnalą iki pirmo iškrovimo vietos galutinės paskirties trečiojoje šalyje,
- tinkamai aiškinant Reglamento Nr. 817/2010 5 straipsnio 1 dalies c punktą kartu su 4 straipsnio 2 dalies b punktu ir 3 straipsnio 2 dalimi eksporto grąžinamosios išmokos neišmokamos, jeigu veterinarijos gydytojas, atlikdamas patikrinimus, kurie turi būti atliekami trečiojoje šalyje pagal šio reglamento 3 straipsnį, negali patikrinti, ar maršruto plano įrašai yra patenkinami, nes vežėjas atidavė kelionės žurnalą įgaliotajam valstybės narės veterinarijos gydytojui išvežimo iš Sąjungos punkte. Todėl visos eksporto grąžinamosios išmokos, kurios buvo išmokėtos iš anksto už šią siuntą, turi būti susigrąžintos pagal Reglamento Nr. 817/2010 7 straipsnyje nustatytą procedūrą. Galutinį sprendimą dėl susigrąžinimo turi priimti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į visas reikšmingas aplinkybes.